

383R1984

30.6.83

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 173/5

KOMISSION ASETUS (ETY) N:o 1984/83,

annettu 22 päivänä kesäkuuta 1983,

perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta yksinostosopimusten ryhmiin

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY⁽¹⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Kreikan liittymisasiakirjalla, ja erityisesti sen 1 artiklan,on julkaissut tämän asetuksen luonnoksen⁽²⁾,

on kuullut kilpailunrajoituksia ja määräävää markkina-asetmaa käsittelevää neuvoa-antavaa komiteaa,

sekä katsoo, että

- (1) asetuksen N:o 19/65/ETY nojalla komissiolla on toimivalta asetuksia antamalla soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kahdenvälisten yksinostosopimusten ja vastaavien yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin,
- (2) tähän mennessä saadun kokemuksen perusteella on mahdollista määritellä kolme sellaisten sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää, joiden tavallisesti voidaan katsoa täyttävän 85 artiklan 3 kohdassa määärtyvät edellytykset; ensimmäiseen ryhmään sisältyvät lyhyen ja keskipitkän aikavälin yksinostosopimukset kaikilla elinkeinoelämän aloilla; kahteen muuhun ryhmään sisältyvät pitkäaikaiset yksinostosopimukset oluen toimittamisesta myytäväksi edelleen juomien anniskeluun ja nauttimiseen tarkoitetuissa tiloissa (oluentoimistussopimukset) ja öljytuotteiden toimittamisesta huoltamoille (huoltamosopimukset),
- (3) tämän asetuksen 1 artiklassa määriteltäviin ryhmiin kuuluvat yksinostosopimukset saattavat olla perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan kiellettyjä; tämä on tavallista eri jäsenvaltioissa sijaitsevien yritysten välillä tehtyjen sopimusten osalta; yksinostosopimus, jonka osapuolena on vain yhden jäsenvaltion yritys ja joka koskee tava-

roiden jälleenmyyntiä tuossa jäsenvaltiossa, saattaa myös olla kielletty; näin on etenkin, jos sopimus kuuluu osana samanlaisista sopimuksista koostuvaan verkkoon, joka kokonaisuutena voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,

- (4) ei ole tarpeen erikseen sulkea pois näin määritellyistä ryhmästä niitä sopimuksia, jotka eivät täytä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytyksiä,
- (5) tässä asetuksessa määritellyt yksinostosopimukset tehostavat yleensä jakelua; tavarantoimittaja voi niiden avulla suunnitella tavaroidensa myynnin suuremmalla tarkkuudella ja pidemmäksi ajaksi sekä varmistua siitä, että jälleenmyyjän tarpeet tulevat täytetyiksi sopimuksen voimassaoloaikana säännöllisesti; tämä antaa sopimuksen osapuolille mahdollisuuden rajoittaa markkinaolojen muutoksista heille aiheutuvaa riskiä sekä alentaa jakelukustannuksia;
- (6) tällaiset sopimukset helpottavat myös tuotteen myynnin edistämistä ja luovat mahdollisuudet tehokkaalle toiminnalle markkinoilla, koska tavarantoimittaja on yksinostovelvoitteensa vastineeksi säännönmukaisesti velvollinen antamaan panoksensa jakeluverkon rakenteen parantamiseksi sekä myynninedistämistoiminnan laadun tai myyntimene-
styksen nostamiseksi; samalla ne edistävät kilpailua eri valmistajien tuotteiden välillä; useiden sellaisten jälleenmyyjien nimeäminen, jotka ovat sidottuja ostamaan yksinomaan valmistajalta ja jotka ottavat hoitaakseen myynnin edistämisen, asiakaspalvelut ja varastojen ylläpidon, on valmistajalle usein tehokkain ja joskus myös ainoa tapa päästä markkinoille ja kilpailla muiden, markkinoilla jo toimivien valmistajien kanssa; tämä koskee erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä; sopimuksen osapuolten on sallittava päättää, onko ja missä laajuudessa on suotavaa ottaa sopimukseen myynnin edistämistä koskevia ehtoja,
- (7) tavallisesti yksinostosopimukset tavarantoimittajien ja jälleenmyyjien välillä jättävät myös kuluttajille kohtuullisen osuuden saatavasta hyödystä, koska toimitusten säännöllisyys koituu heidän edukseen ja koska he voivat hankkia sopimustavaroita nopeammin ja helpommin,

⁽¹⁾ EYVL N:o 36, 6.3.1965, s. 533/65⁽²⁾ EYVL N:o C 172, 10.7.1982, s. 7

- (8) tässä asetuksessa tulee täsmentää ne kilpailunrajoitteet jotka saadaan sisällyttää yksinostosopimukseen; muut kilpailunrajoitukset, jotka tämän asetuksen mukaan ovat yksinostovelvoitteen ohella sallittuja, jakavat selkeästi tehtävät osapuolten kesken ja pakottavat jälleenmyyjän keskittämään myyntiponnistuksensa sopimustavaroihin; tällaiset rajoitukset, jos niistä sovitaan vain sopimuksen voimassaoloajaksi, ovat yleensä tarpeen yksinostolla tavoitellun tavaroiden jakelun parantamiseksi; muista kilpailunrajoituksista sisältävistä määräyksistä, varsinkin niistä, joilla rajoitetaan jälleenmyyjän vapautta määrätä hinnoistaan tai jälleenmyyntiehdoistaan taikka valita asiakkaansa, ei voida tehdä poikkeusta tällä asetuksella,
- (9) ryhmäpoikkeus tulisi varata sellaisia sopimuksia varten, joiden voidaan riittävällä varmuudella olettaa täyttävän perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrätty edellytykset,
- (10) ilman tapauskohtaista tutkimusta ei ole mahdollista otaksua, että jakelussa tapahtuu riittäviä parannuksia silloin, kun valmistaja soveltaa tavaroitaan koskevaa yksinostovelvoitetta kilpailevaan valmistajaan; tällaisten sopimusten ei tulisi sen vuoksi kuulua ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaan; tästä säännöstä voidaan sallia eräitä poikkeuksia pienten ja keskisuurten yritysten eduksi,
- (11) ryhmäpoikkeuksiin on liitettävä tiettyjä ehtoja, jotta muiden yritysten pääsy jälleenmyynnin eri vaiheisiin voidaan turvata; tämän tavoitteen saavuttamiseksi on yksinostovelvoitteen laajuutta ja kestoa rajoitettava; pääsäännön mukaan näyttää tarkoitukseenmukaiselta myöntää kilpailunrajoituskiellosta tehtävästä yleispoikkeuksesta aiheutuvat edut vain sellaisille yksinostosopimuksille, jotka on tehty tietyistä tuotteista tai tuotteiden ryhmästä enintään viideksi vuodeksi,
- (12) oluentoimitussopimuksista ja huoltamosopimuksista on annettava erilaiset säännökset, joissa otetaan huomioon näiden markkinoiden erityispiirteet,
- (13) tällaisten sopimusten erityispiirteenä on yleensä se, että yhtäältä niissä tavarantoimittaja myöntää jälleenmyyjälle erityisiä kaupallisia tai rahoituksellisia etuja osallistumalla rahoitukseen, antamalla tai hankkimalla hänelle lainan edullisin ehdoin, järjestämällä hänelle liikepaikan tai toimitilat, antamalla hänen käyttöönsä välineistöä tai kalustoa taikka suorittamalla muita investointeja hänen hyväkseen ja että toisaalta niissä jälleenmyyjä antaa pitkäaikaisen yksinostovelvoitteen sisältävän sitoumuksen, johon useimmissa tapauksissa liittyy kilpailevien tuotteiden myymistä koskeva kiello,
- (14) oluentoimitussopimukset ja huoltamosopimukset, kuten muutkin tässä asetuksessa tarkoitetut yksinostosopimukset, johtavat tavallisesti tuntuvaan tuotteiden jakelun tehostumiseen, josta koituvasta hyödyistä kuluttajat saavat kohtuullisen osuuden,
- (15) tavarantoimittajan jälleenmyyjälle antamat kaupalliset ja rahoitukselliset edut helpottavat huomattavasti juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen sekä huoltamoiden perustamista, ajamukaistamista, ylläpitoa ja käyttöä; jälleenmyyjään kohdistuva yksinostovelvoite ja kiello myydä kilpailevia tuotteita kannustavat jälleenmyyjää keskittämään kaikki käytettävissä olevat voimavaransa sopimustavaroiden myyntiin; tällaiset sopimukset johtavat pysyvään yhteistoimintaan sopimuksen osapuolten välillä antaen näille samalla mahdollisuuden kehittää ja pitää yllä sopimustavaroiden, asiakaspalveluiden ja jälleenmyyjän myyntiponnistelujen laatua; ne luovat mahdollisuudet myyntitoiminnan pitkän ajan suunnittelulle ja siten tuotannon ja jälleenmyynnin järjestämiselle taloudellisesti tehokkaalla tavalla; eri valmistajien tuotteiden välisen kilpailun takia osapuolina olevien yritysten on määrättävä juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen sekä huoltamoiden määrä ja laatu asiakkaiden toiveiden mukaisesti,
- (16) kuluttajat hyötyvät mainituista parannuksista erityisesti siksi, että heille turvataan laadultaan tyydyttävien tavaroiden saatavuus kohtuullisilla hinnoilla ja ehdoilla samalla kun he voivat valita eri valmistajien tuotteista,
- (17) oluentoimitussopimuksista ja huoltamosopimuksista aiheutuvia etuja ei muulla tavoin voida taata samassa laajuudessa ja samalla varmuudella; jälleenmyyjään sovellettava yksinostovelvoite ja kilpailukiellotohto ovat olennainen osa tällaisia sopimuksia ja siten yleensä välttämättömiä näiden etujen saavuttamiseksi; tämä koskee kuitenkin vain tapauksia, joissa jälleenmyyjän ostovelvoite suhteessa tavarantoimittajaan on juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävien tilojen osalta rajoitettu oluisiin ja muihin juomiin, joita tavarantoimittaja tarjoaa, ja huoltamoiden osalta moottoriajoneuvojen öljypohjaisiin polttoaineisiin ja muihin öljypohjaisiin polttoaineisiin; voiteluaineiden ja niihin liittyvien öljypohjaisten tuotteiden yksinostovelvoite voidaan hyväksyä vain, jos tavarantoimittaja toimittaa jälleenmyyjälle voitelun suorittamiseen tarvittavan erityisen laitteiston tai rahoittaa sen hankinnan; tämä velvoite voi liittyä vain huoltamossa käytettäviin tuotteisiin,
- (18) jälleenmyyjän kaupallisen toimintavapauden säilyttämiseksi ja muiden tavarantoimittajien jälleenmyynnin vähittäisportaalille pääsyn turvaamiseksi on yksinostovelvoitteen soveltamisalan lisäksi myös sen kestoa rajoitettava; näyttää aiheelliselta sallia, että juomien toimittajat voivat valita lukuisia juomia koskevan keskipitkän ajan yksinostosopimuksen ja oluita koskevan pitkäaikaisen yksinostosopimuksen välillä; tavarantoimittajan jälleenmyyjälle vuokraamista, juomien anniskeluun ja nauttimiseen käytettävistä tiloista on annettava erityiset säännöt; tällöin jälleenmyyjällä täytyy olla oikeus hankkia muilta

yrityksiltä tässä asetuksessa säädetyin ehdoin muita sopimuksen mukaan toimitettavia juomia kuin olutta tai juomia, jotka ovat samaa lajia, mutta joita myydään eri tavamerkillä; huoltamosopimuksille, lukuun ottamatta tavarantoimittajan ja jälleenmyyjän välisiä vuokrasopimuksia, tulisi säätää sellainen yhdenmukainen enimmäiskesto, jossa otetaan huomioon sopimuksen osapuolten välisen suhteen luonne kestopimuksena,

- (19) siltä osin kuin jäsenvaltiot säätävät laissa tai määräävät hallinnollisin määräyksin jälleenmyyjän yksinostovelvoitteelle saman enimmäiskeston tässä asetuksessa tarkoitettujen huoltamosopimusten osalta, mutta säätävät tai määräävät sallitun keston riippumaan tavarantoimittajan vastikkeeksi lupaaamista eduista, tai säätävät tai määräävät sallitun keston yleensä tässä asetuksessa sallittua lyhemmäksi, eivät tällaiset säännökset tai määräykset ole vastoin tämän asetuksen tavoitteita, sillä sen tarkoituksena on tältä osin vain säätää huoltamosopimusten sallitusta enimmäiskestosta; tällaisten kansallisten säännösten tai määräysten soveltaminen ja täytäntöönpano on siksi katsottava yhteensopivaksi tämän asetuksen säännösten kanssa,
- (20) tässä asetuksessa säädetyt rajoitukset ja edellytykset ovat tarkoitettut tehokkaan kilpailun takaamiseksi kyseessä olevilla markkinoilla; sopimukset, joihin ryhmäpoikkeusta sovelletaan, eivät siten tavallisesti anna osapuolina oleville yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua olennaiselta osalta kyseisten tuotteiden markkinoita,
- (21) erityisissä tapauksissa, joissa tämän asetuksen vaatimukset täyttävillä sopimuksilla tai yhdenmukaistetuilla menettelytavoilla on perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa ristiriidassa olevia vaikutuksia, komissio voi evätä ryhmäpoikkeuksesta aiheutuvan edun niiden osapuolina olevilta yrityksiltä,
- (22) tässä asetuksessa säädetyt edellytykset täyttäviä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja ei tarvitse ilmoittaa; yritys voi kuitenkin erityisessä tapauksessa, jossa epäilykseen on todellista aihetta, pyytää komissiota toteamaan, ovatko yrityksen sopimukset tämän asetuksen mukaisia, ja
- (23) tällä asetuksella ei rajoiteta perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta erikoistumisopimusten ryhmiin 23 päivänä joulukuuta 1982 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3604/82⁽¹⁾ soveltamista; sillä ei estetä soveltamasta perustamissopimuksen 86 artiklaa,

⁽¹⁾ EYVL N:o L 376, 31.12.1982, s. 33

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

I OSASTO

Yleiset säännökset

1 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei koske tämän asetuksen 2—5 artiklassa säädetyin edellytyksin sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, sitoumuksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä sopimuksessa määritellyjä tavaroita myytäväksi edelleen vain tavarantoimittajalta tai tähän sidossuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut tavaroidensa myynnin.

2 artikla

1. Tavarantoimittajalle ei saa määrätä muuta kilpailunrajoitusta kuin velvoitteen olla toimittamatta sopimustavaroita tai sopimustavaroiden kanssa kilpailevia tavaroita jälleenmyyjän myyntiportaalle tälle uskotulla myyntialueella.

2. Edellä 1 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi jälleenmyyjälle ei saa määrätä muuta kilpailunrajoitusta kuin velvoitteen olla valmistamatta tai myymättä tavaroita, jotka kilpailevat sopimustavaroiden kanssa.

3. Mitä 1 artiklassa säädetään, sovelletaan, vaikka jälleenmyyjä sitoutuisi kaikkiin tai joihinkin seuraavista velvoitteista:

- a) täydellisen tuotevalikoiman hankkiminen;
- b) yksinostovelvoitteen piiriin kuuluvien tavaroiden vähimmäismäärän hankkiminen;
- c) sopimustavaroiden myyminen tavamerkillä varustettuina taikka pakattuina ja esiteltynä toisen osapuolen määräämällä tavalla;
- d) ryhtyminen myynninedistämistoimenpiteisiin, joita ovat erityisesti:
  - mainonta,
  - myyntiverkon tai tavaravaraston ylläpitäminen,
  - asiakas- ja takuupalvelujen tarjoaminen,
  - erikoistumiskoulutuksen tai teknisen koulutuksen saaneen henkilöstön pitäminen palveluksessaan.

3 artikla

Mitä 1 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- a) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat vastavuoroiset yksinostosopimukset keskenään;

- b) samanlaisten tavaroiden valmistajat tai sellaisten tavaroiden valmistajat, joita kuluttajat pitävät ominaisuus-
siltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan toisiaan
vastaavina, tekevät näitä tavaroita koskevat muut kuin
vastavuoroiset yksinostosopimukset keskenään, ellei
ainakin toisen osapuolen vuosittainen kokonaisliike-
vaihto ole enintään 100 miljoonaa ECUa;
- c) yksinostovelvoite koskee sopimuksen mukaan useaa
tavaroiden lajia, eivätkä nämä tavarat luonteensa vuoksi
tai kauppatavan perusteella liity toisiinsa;
- d) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli
viideksi vuodeksi.

4 artikla

1. Mitä 3 artiklan a ja b alakohdassa säädetään, sovelle-
taan myös, jos yritys, joka on sidossuhteessa sopimuksen
osapuoleen, valmistaa mainituissa kohdissa tarkoitettuja
tuotteita.
2. Sidossuhteessa olevilla yrityksillä tarkoitetaan:
- a) yrityksiä, joissa sopimuksen osapuolella suoraan tai
välillisesti on
- enemmän kuin puolet pääomasta tai liikevaroista,
  - mahdollisuus käyttää yli puolta äänimäärästä,
  - mahdollisuus asettaa enemmän kuin puolet hallin-
toneuvoston, hallituksen tai yritystä lain mukaan
edustavien toimielinten jäsenistä, taikka
  - oikeus johtaa liiketoimintaa;
- b) yrityksiä, joilla on suoraan tai välillisesti a alakohdassa
luetellut oikeudet tai mahdollisuudet sopimuksen
osapuolen suhteen;
- c) yrityksiä, joissa b alakohdassa tarkoitettulla yrityksellä
on suoraan tai välillisesti a alakohdassa luetellut
oikeudet tai mahdollisuudet.
3. Yritysten, joissa sopimuksen osapuolilla tai niihin
sidossuhteessa olevilla yrityksillä yhdessä on 2 kohdan a
alakohdassa tarkoitettut oikeudet tai mahdollisuudet, katso-
taan olevan sidossuhteessa kumpaankin sopimuksen
osapuoleen.

5 artikla

1. Sovellettaessa 3 artiklan b alakohtaa ECUlla tarkoite-
taan yhteisön talousarvion laatimisessa perustamissopi-
muksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää lasken-
tayksikköä.
2. Mitä 1 artiklassa säädetään, on edelleen sovellettava,
jos 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto
ylitetään kahden peräkkäisen tilikauden aikana enintään
10 prosentilla.
3. Edellä 3 artiklan b alakohdassa tarkoitettun kokonais-
liikevaihdon laskemiseksi on sopimuksen osapuolen sekä
sidossuhteessa olevien yritysten viimeisellä tilikaudella
saavutetut liikevaihdot kaikkien tavaroiden ja palvelujen

osalta, lukuun ottamatta veroja ja muita, veronluonteisia
maksuja, laskettava yhteen. Tällöin ei oteta huomioon
sopimuksen osapuolten ja niihin sidossuhteessa olevien
yritysten välisiä eikä sidossuhteessa olevien yritysten
keskinäisiä liiketoimia.

II OSASTO

Erityiset säännökset oluentoimitussopimuksista

6 artikla

1. Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla
julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta
ei tämän asetuksen 7—9 artiklassa säädetyn edellytyksin
koske sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi
yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa
toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, erityisten kauppal-
listen tai rahoitukseen liittyvien etujen vastikkeeksi sitou-
muksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä sopimuk-
sessa määritellyjä oluita taikka tiettyjä sopimuksessa
määritellyjä oluita ja muita juomia myytäväksi edelleen
sopimuksessa määritellyissä, juomien anniskelua ja nautti-
mista varten tarkoitetuissa tiloissa vain tavarantoimittajalta
tai tähän sidossuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta
yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut
tavaroidensa myynnin.

2. Edellä 1 kohdassa olevaa julistusta sovelletaan myös,
jos kolmas osapuoli, joka ei itse ole tavarantoimittaja,
velvoittaa jälleenmyyjän noudattamaan 1 kohdassa tarkoi-
tettuja yksinostovelvoitteita tavarantoimittajan hyväksi.

7 artikla

1. Edellä 6 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi
jälleenmyyjälle ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia
kuin:

- a) velvoitteen olla jakelematta muiden yritysten toimit-
tamia oluita ja muita juomia, jos ne ovat samaa lajia
kuin ne oluet tai muut juomat, jotka sopimuksen
nojalla on toimitettu sopimuksessa määritelyihin
tiloihin;
- b) siinä tapauksessa, että jälleenmyyjä myy sopimuksessa
määritellyissä tiloissa muiden yritysten toimittamia
oluita, jotka ovat eri lajia kuin sopimuksen nojalla
toimitetut oluet, velvoitteen myydä tällaisia oluita vain
pulloissa, tölkeissä tai muissa pienissä pakkauksissa,
jollei tällaisten oluiden myynti tynnyrioluenä ole ta-
vanomaista taikka tarpeen kuluttajien riittävän
kysynnän tyydyttämiseksi;
- c) velvoitteen olla mainostamatta sopimuksessa määritel-
lyissä tiloissa tai niiden ulkopuolella muiden yritysten
toimittamia tavaroita muutoin kuin siinä suhteessa,
jossa niiden myynti on näissä tiloissa toteutuvaan
kokonaisliikevaihtoon.

2. Oluiden ja muiden juomien katsotaan olevan samaa
lajia, jos ne eivät selvästi erotu toisistaan koostumuksel-
taan, ulkonäöltään ja maultaan.

8 artikla

1. Mitä 6 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- a) tavarantoimittaja tai tähän sidossuhteessa oleva yritys määrää jälleenmyyjälle muita tavaroita kuin juomia taikka palveluja koskevia yksinostovelvoitteita;
- b) tavarantoimittaja rajoittaa jälleenmyyjän vapautta hankkia tämän valitsemalta yritykseltä palveluja tai tavaroita, joihin ei voida soveltaa yksinostovelvoitetta eikä kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa;
- c) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli viideksi vuodeksi ja yksinostovelvoite koskee tiettyjä oluita ja muita juomia;
- d) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli kymmeneksi vuodeksi ja yksinostovelvoite koskee vain tiettyjä oluita;
- e) tavarantoimittaja velvoittaa jälleenmyyjän määräämään yksinostovelvoitteen tämän oikeusseuraajalle pidemmäksi ajaksi kuin jälleenmyyjä itse olisi ollut sidottu tavarantoimittajaan.

2. Jos sopimus liittyy tiloihin, jotka tavarantoimittaja vuokraa jälleenmyyjälle tai antaa tämän käytettäväksi jollain muulla oikeudellisella tai tosiasiallisella perusteella, sovelletaan myös seuraavia säännöksiä:

- a) sen estämättä, mitä 1 kohdan c ja d alakohdassa säädetään, voidaan tässä osastossa tarkoitettuja yksinostovelvoitteita ja kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa soveltaa jälleenmyyjään koko sen ajan, jonka tämä tosiasiallisesti toimii näissä tiloissa;
- b) sopimuksessa on annettava jälleenmyyjälle oikeus hankkia muilta yrityksiltä:

— muita sopimuksen perusteella toimitettavia juomia kuin olutta, jos nämä yritykset tarjoavat niitä edullisemmilla ehdoilla kuin tavarantoimittaja,

— muita juomia kuin olutta, jos nämä juomat ovat samaa lajia mutta eri tavaramerkillä myytäviä kuin sopimuksen nojalla toimitettavat juomat ja jos tavarantoimittaja ei tarjoa niitä.

9 artikla

Mitä 2 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 3 artiklan a ja b alakohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

III OSASTO

Erityiset säännökset huoltamosopimuksista

10 artikla

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla julistetaan, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta ei tämän asetuksen 11—13 artiklassa säädetyn edellytyksin koske sopimuksia, joiden osapuolina on ainoastaan kaksi yritystä ja joissa toinen osapuoli, jälleenmyyjä, antaa toiselle osapuolelle, tavarantoimittajalle, erityisten kaupallisten tai rahoitukseen liittyvien etujen vastikkeeksi sitoumuksen siitä, että jälleenmyyjä hankkii tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä öljypohjaisia moottoriajoneuvojen polttoaineita tai tiettyjä sopimuksessa määriteltyjä öljypohjaisia moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita myytäväksi edelleen sopimuksessa mainitussa huoltamossa vain tavarantoimittajalta tai tähän yhdysuhteessa olevalta yritykseltä tai muulta yritykseltä, jonka tehtäväksi tavarantoimittaja on antanut tavaroidensa myynnin.

11 artikla

Edellä 10 artiklassa mainitun velvoitteen lisäksi jälleenmyyjälle ei saa määrätä muita kilpailunrajoituksia kuin:

- a) velvoitteen olla sopimuksessa mainitussa huoltamossa myymättä muiden yritysten toimittamia moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita;
- b) velvoitteen olla sopimuksessa mainitussa huoltamossa käyttämättä muiden yritysten toimittamia voiteluaineita tai niihin liittyviä öljypohjaisia tuotteita, jos tavarantoimittaja tai tähän yhdysuhteessa oleva yritys on antanut jälleenmyyjän saataville laitteiston tai muun moottoriajoneuvon välineistön taikka rahoittanut sen hankinnan;
- c) velvoitteen olla mainostamatta sopimuksessa mainitussa huoltamossa tai sen ulkopuolella muiden yritysten toimittamia tavaroita muutoin kuin siinä suhteessa, jossa niiden myynti on huoltamossa toteutuvan kokonaisliikevaihtoon;
- d) velvoitteen antaa tavarantoimittajan tai tämän osoittaman yrityksen huoltaa laitteet, jotka tavarantoimittaja tai tähän yhdysuhteessa oleva yritys omistaa tai on rahoittanut.

12 artikla

1. Mitä 10 artiklassa säädetään, ei sovelleta, jos:

- a) tavarantoimittaja tai tähän sidossuhteessa oleva yritys määrää jälleenmyyjälle yksinostovelvoitteita, jotka koskevat muita tavaroita kuin moottoriajoneuvojen polttoaineita ja muita polttoaineita taikka palveluja, lukuun ottamatta 11 artiklan b ja d alakohdassa tarkoitettuja velvoitteita;
- b) tavarantoimittaja rajoittaa jälleenmyyjän vapautta hankkia tämän valitsemalta yritykseltä palveluja tai tavaroita, joihin ei tämän osaston säännösten mukaan voida soveltaa yksinostovelvoitetta eikä kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa;
- c) sopimus tehdään määräämättömäksi ajaksi tai yli kymmeneksi vuodeksi;

d) tavarantoimittaja velvoittaa jälleenmyyjän määräämään yksinostovelvoitteen tämän oikeusseurajalle pidemmäksi ajaksi kuin jälleenmyyjä itse olisi ollut sidottu tavarantoimittajaan.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdan c alakohdassa säädetään, voidaan, jos sopimus liittyy huoltamoon, jonka tavarantoimittaja vuokraa jälleenmyyjälle tai antaa tämän käytettäväksi jollain muulla oikeudellisella tai tosiasiallisella perusteella, tässä osastossa tarkoitettuja yksinostovelvoitteita ja kilpailevien tuotteiden jakelua koskevaa kieltoa soveltaa jälleenmyyjään koko sen ajan, jonka tämä tosiasiallisesti toimii näissä tiloissa.

13 artikla

Mitä 2 artiklan 1 ja 3 kohdassa, 3 artiklan a ja b alakohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa säädetään, sovelletaan soveltuvin osin.

IV OSASTO

Erinäisiä säännöksiä

14 artikla

Komissio voi asetuksen N:o 19/65/ETY 7 artiklan mukaisesti evätä tästä asetuksesta aiheutuvan edun, jos se toteaa, että jossakin erityisessä tapauksessa sopimuksella, jonka osalta on tehty poikkeus tällä asetuksella, on kuitenkin tiettyjä vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten kanssa, ja erityisesti jos:

- a) yhteismarkkinoiden merkittäväällä osalla ei ole tehokasta kilpailua sopimustavaroiden ja samanlaisten tavaroiden tai sellaisten tavaroiden välillä, joita kuluttajat pitävät ominaisuuksiltaan, hinnaltaan ja käyttötarkoitukseltaan niitä vastaavina;
- b) muiden tavarantoimittajien pääsyä jälleenmyynnin eri vaiheisiin yhteismarkkinoiden merkittäväällä osalla vaikeutetaan huomattavasti;
- c) tavarantoimittaja ilman asiallista perustetta:
  1. kieltäytyy toimittamasta tavaroita sellaisten jälleenmyyjien ryhmille, jotka eivät pysty hankkimaan sopimustavaroita sopivin ehdoin muualta, tai soveltaa heihin eriytettyjä hintoja tai myyntiehtoja;
  2. soveltaa sellaisiin jälleenmyyjiin, joita sitoo yksinostovelvoite, muihin samassa myyntiportaassa toimiviin jälleenmyyjiin verrattuna epäedullisempia hintoja tai myyntiehtoja.

15 artikla

1. Aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1986, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske

tämän asetuksen 1 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 tai tulivat voimaan 1 päivän heinäkuuta ja 31 päivän joulukuuta 1983 välisenä aikana ja jotka täyttävät asetuksessa N:o 67/67/ETY (1) säädetyt poikkeuksen edellytykset.

2. Aikana, joka alkaa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja päättyy 31 päivänä joulukuuta 1988, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske tämän asetuksen 6 ja 10 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 tai tulivat voimaan 1 päivän heinäkuuta ja 31 päivän joulukuuta 1983 välisenä aikana ja jotka täyttävät asetuksessa N:o 67/67/ETY säädetyt poikkeuksen edellytykset.

3. Edellä 6 ja 10 artiklassa tarkoitettujen sopimusten osalta, jotka olivat voimassa 1 päivänä heinäkuuta 1983 ja jotka lakkaavat 31 päivänä joulukuuta 1988 jälkeen, perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kielto ei koske aikaa, joka alkaa 1 päivänä tammikuuta 1989 ja päättyy sopimuksen lakkaamiseen tai viimeistään tämän asetuksen voimassaoloajan päättymiseen, jos tavarantoimittaja ennen 1 päivää tammikuuta 1989 vapauttaa jälleenmyyjän kaikista velvoitteista, jotka muodostaisivat esteen II ja III osastossa säädetyille poikkeukselle.

16 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta sopimukseen, joissa tavarantoimittaja antaa jälleenmyyjälle sitoumuksen toimittaa vain tälle jälleenmyyjälle tiettyjä tavaroita jälleenmyyntiä varten koko yhteisössä tai sen määrättyssä osassa ja tämä jälleenmyyjä antaa tavarantoimittajalle sitoumuksen näiden tavaroiden hankkimisesta vain tältä tavarantoimittajalta.

17 artikla

Tätä asetusta ei sovelleta, jos sopimuksen osapuolet tai sidossuhteessa olevat yritykset tekevät sekä I osastossa että II tai III osastossa tarkoitettut sopimukset, jotka koskevat jälleenmyyntiä samoissa tiloissa, joita käytetään juomien anniskeluun ja nauttimiseen tai huoltamona.

18 artikla

Tämä asetus koskee soveltuvin osin myös 1, 6 ja 10 artiklassa tarkoitettuja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiä.

19 artikla

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1983.

Sen voimassaoloaika päättyy 31 päivänä joulukuuta 1997.

(1) EYVL N:o 57, 25.3.1967, s. 849/67

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 22 päivänä kesäkuuta 1983.

Komission puolesta

Frans ANDRIESEN

Komission jäsen
